

Książd Bernard SZUTA / Father Bernard SZUTA

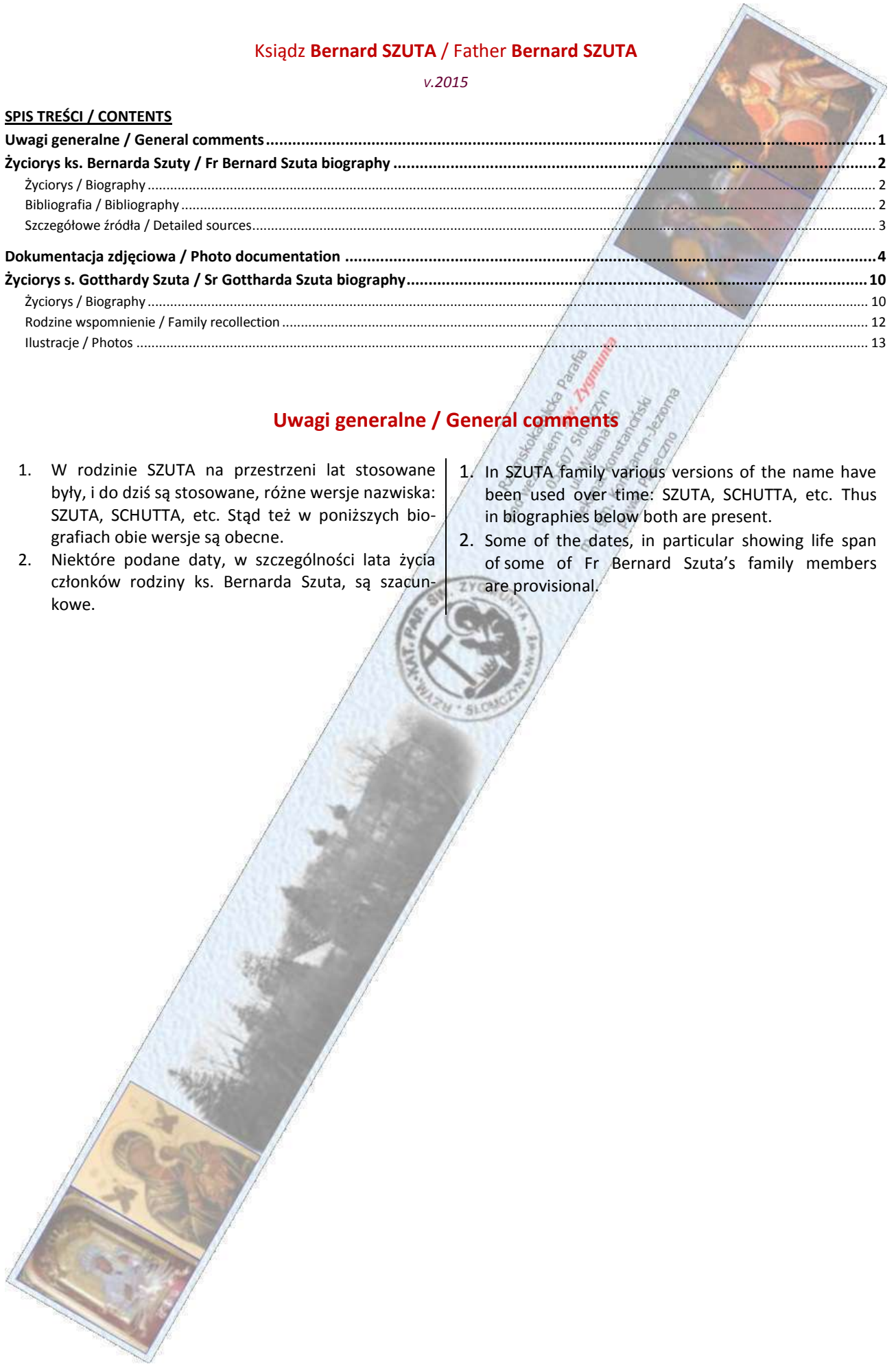
v.2015

SPIS TREŚCI / CONTENTS

Uwagi generalne / General comments	1
Życiorys ks. Bernarda Szuty / Fr Bernard Szuta biography	2
Życiorys / Biography	2
Bibliografia / Bibliography	2
Szczegółowe źródła / Detailed sources	3
Dokumentacja zdjęciowa / Photo documentation	4
Życiorys s. Gotthardy Szuta / Sr Gottharda Szuta biography	10
Życiorys / Biography	10
Rodzine wspomnienie / Family recollection	12
Ilustracje / Photos	13

Uwagi generalne / General comments

1. W rodzinie SZUTA na przestrzeni lat stosowane były, i do dziś są stosowane, różne wersje nazwiska: SZUTA, SCHUTTA, etc. Stąd też w poniższych biografiach obie wersje są obecne. 2. Niektóre podane daty, w szczególności lata życia członków rodziny ks. Bernarda Szuta, są szacunkowe.	1. In SZUTA family various versions of the name have been used over time: SZUTA, SCHUTTA, etc. Thus in biographies below both are present. 2. Some of the dates, in particular showing life span of some of Fr Bernard Szuta's family members are provisional.

Życiorys ks. Bernarda Szuty / Fr Bernard Szuta biography

Opr. ks. prof. dr Anastazy Nadolny, Pelplin
archiwum@diecezja-pelplin.pl
http://pl.wikipedia.org/wiki/Anastazy_Nadolny

(dzięki uprzejmości p. Stanisława Kruszyńskiego)

Author. Fr prof. dr Anastasius Nadolny, Pelplin
archiwum@diecezja-pelplin.pl
http://pl.wikipedia.org/wiki/Anastazy_Nadolny

(thanks to Mr. Stanisław Kruszyński kindness)

Życiorys / Biography

Urodził się 29.x.1900 r. w Kamienicy pow. Kartuzy (parafia Sierakowice) w rodzinie rolnika Jana i Wincentyny z d. v. Gęsk.

Maturę zdał w 1919 r., prawdopodobnie w Wejherowie.

Teologię studiował w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie, gdzie 17.vi.1923 r. przyjął święcenia kapłańskie. Mszę św. prymicyjną odprawił w kościele św. Józefa w Tczewie.

Jako wikariusz pracował w parafiach: Lubawa (1923), Brodnica (1923-1930) i Kartuzy (1930-1931).

W x.1931 r. został mianowany kuratusem w Górnej Brodnicy. Tu wybudował kościół, poświęcony 5.xi.1933 r.

Ks. Bernard Szuta był sekretarzem Związku Kapłanów „Unitas” diecezji chełmińskiej.

Po najeździe niemieckim w ix.1939 r. i rozpoczęciu okupacji podkreślał swoją polskość. Wśród miejscowych Niemców miał wielu wrogów, ponieważ w czasie jego duszpasterzowania w Górnej Brodnicy kilku Niemców wyznania ewangelickiego przeszło na katolicyzm.

21.xi.1939 przyjechali SS-mani autem po ks. Szutę. Nie zastali go w domu, więc rozkazali, aby następnego dnia stawił się w Kartuzach. Udał się tam i został aresztowany.

23.xi.1939 wieczorem został wraz z innymi księżmi wywieziony ciężarowym autem w stronę Skarszew i ślad po nim zginął.

Według ks. Jana Walkusza grupę księży z Kartuz (wśród nich ks. Szutę) wywieziono 25.xi.1939 r. do lasów kaliskich i tam niemiecki policyjny batalion rezerwy 101, oddział „101a”, podlegający zbrodniczej organizacji SS, dokonał zbiorowego mordu.

Born on 29.x.1900 in Kamienica in Kartuzy county (Sierakowice parish) in farmers' John and Vicentina nee Gęsk family.

„Matura” — secondary school certificate — passed in 1919, prob. in Wejherowo.

Studied theology at Theological Seminary in Pelplin and on 17.vi.1923 was ordained. His first Holy Mass celebrated in st Joseph church in Tczew.

As a vicar ministered in: Lubawa (1923), Brodnica (1923-1930) and Kartuzy (1930-1931).

In x.1931 was nominated a rector of Górna Brodnica church. There constructed a church and consecrated it on 5.xi.1933

Fr Bernard Szuta was a secretary to „Unitas” Priests' Union in Chełmno diocese.

After German attack in ix.1939 and start occupation openly emphasised his Polish nationality. Among local Germans had many enemies for during his ministry in Górna Brodnica few Germans converted from evangelical religion to Catholicism.

On 21.xi.1939 SS members arrived by car to fetch Fr Szuta. Did not find him home so requested his arrival in Kartuzy next day. He complied and on arrival there was arrested.

On the evening of 23.xi.1939 together with a group of priests was driven out on a truck towards Skarszewy and nothing was heard from him again.

According to Fr John Walkusz the group of priest from Kartuzy prison (among them Fr Szuta) on 25.xi.1939 were brought out to Kaliska forests and there the German Reserve Police Battalion 101, unit „101a”, under murderous SS orders perpetrated mass murder on the victims.

Bibliografia / Bibliography

Ks. J. Walkusz, „Duchowieństwo diecezji chełmińskiej 1918-1939”, Pelplin 1992, s. 179, 314;

Ks. J. Walkusz, „W cieniu połamanego krzyża”, Tczew-Pelplin 1999, s. 138;

Ks. J. Więckowiak, „Kościół katolicki w Tczewie”, Pelplin 2001, s. 324-325;

Fr J. Walkusz, „The clergy of Chełmno diocese 1918-1939”, Pelplin 1992, p. 179, 314;

Fr J. Walkusz, „In the shade of broken cross”, Tczew-Pelplin 1999, p. 138;

Fr J. Więckowiak, „Catholic church in Tczew”, Pelplin 2001, p. 324-325;

W. Jacewicz, J. Woś, „Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymsko-katolickiego pod okupacją hitlerowską 1939-1945”, t. 2, Warszawa 1977, s. 112.

Uwaga. Akt personalnych księży brak, gdyż spalili się w 1945 roku.

W. Jacewicz, J. Woś, „Martyrology of Polish Roman Catholic clergy under German occupation 1939-1945”, vol. 2, Warsaw 1977, p. 112.

Comment. Priests personal records are missing: they got burnt in 1945.

Szczegółowe źródła / Detailed sources

Elenchusy 1938, s. 66: „kurat. Górna Brodnica, n. 1900, o. 17.6.1923, święc. 17 VI 1923, prymicje Tczew św. Józef”
„Pielgrzym” 1923 nr 71

UOK 1923 nr 4, s. 15, „święc. 17.6.1923 ks. B. Szuta z Tczewa wik. do Lubawy”

UOK 1924 nr 6 (sierp.), s. 25: „Szuta z Lubawy do Brodnicy”

DCh. 1928, s. 129: „Brodnica, wikariusz ks. B. Szuta ur. 29.10.1900 w Kamienicy pow. kartuski, święc. 17.6.1923, ustan. 1923, poprzednio był wikarym w Lubawie”

MDCh. 1930 nr 2 (lut), s. 98: „bp powołał jako wik. ks. Bernarda Szutę z Brodnicy do Kartuz”

MDCh. 1931 nr 10 (paźdz.), s. 732: „Bp powołał na kuratusa ks. B. Szutę z Kartuz do Górnej Brodnicy”

Mross sygn. 37

biogram i fot. w: J. Walkusz, „Duchowieństwo d. ch. 1918-1939”, s. 179,314

J. Więckowiak, „Kościół katolicki w Tczewie”, Pelplin 2001, s. 324-325

A.O.Gd. sygn.16 k. 149: „bezsukteczne poszukiwania ergenbislos.”

A.O.Gd. sygn.22 k. 19: „Ober Brodnitz 20 Aug. 1940, mieszkańcy proszą bpa o duszpasterza”

Am 24. Spet.: „1939 ist uns unser Pfarrer von der Behrre genommen worde. Von dieser Zeit ist unsere Gemeinde ohne Seelsorger” (pł. „W 1939 nasz pastor został zabrany z Brodnicy. Od tego czasu nasza społeczność pozbawiona jest pasterza”)

Akta Konserwatora Diec.: „Alfabetyczny spis księży – ofiar II wojny światowej. Materiały biograficzne”, Lit. S, sygn. 6, k. 114: „ks. Bern. Szuta, kuratus Górna Brodnica, na żądanie gestapo udał się do Kartuz 23.XI.1939, ślad po nim zaginął”

Akta Konserwatora Diec.: „Alfabetyczny spis księży – ofiar II wojny światowej. Materiały biograficzne”, Lit. S, sygn. 6, k.115: „ks. Witold Kalinowski, Brodnica Górna 5.8.47: Ks. kuratus Bernard Szuta z Brodnicy Górnej po wkroczeniu wojsk niem. do parafii podkreślał stale swoją polskość. Wśród miejsc. Niemców miał dużo wrogów, gdyż w czasie jego działalności duszpasterskiej kilku Niemców wyznania ewangelickiego przeszło na wiarę katolicką. Dnia 21.11.1939 przybyli SS-mani autem po ks. Szutę. Ponieważ nie zastali go w domu, rozkazali aby stawił się następnego dnia rano do Kartuz. Ks. Szuta udał się następnego dnia do Kartuz, gdzie zamknięto go do więzienia. Dnia 23.11.39 nad wieczorem został wraz z innymi księżmi wywieziony autem ciężarowym w stronę Skarszew i odtąd wszelki ślad zaginął. Auto ciężarowe wróciło po krótkim czasie bez księży, co wskazuje na to że zostali zamordowani. Zwłok dotychczas nie odnaleziono, ks. Witold Kalinowski, adm.”

S. Decowski, „Eksterminacja”, s. 59

J. Walkusz, „W cieniu połamanego krzyża”, s. 138: „Najwięcej księży z pow. kartuskiego zginęło w listopadzie 1939. Z kartuskiego więzienia wywieziono 25 XI 1939 przez oddział Reserve-Polizei-Bataillon 101a do Lasów Kaliskich i tam zamordowano 9 kapłanów. Byli to: Bernard Szuta prob. z Górnej Brodnicy”

J. Walkusz, „W cieniu połamanego krzyża”, przyp.190: „Ar. 21 lub 22 XI 39, przebywał w więzieniu w Kartuzach, Walkusz, s. 140”

J. Walkusz, „W cieniu połamanego krzyża”, s. 36: „Według kurialnego spisu kościołów i duchowieństwa z końca 1938 r. (Elenchus) w poszcz. parafiach pow. kartuskiego pracowali nast. księża: Brodnica Górna kuratus Bernard Szuta”

J. Walkusz, „W cieniu połamanego krzyża”, s. 138: „Najwięcej księży z pow. kartuskiego zginęło a ręk hitlerowców w dniu 25 listopada 1939 r wszyscy wymienieni po odbyciu kilkudniowego aresztu w kartuskim więzieniu, zostali zamordowani w lasach kaliskich oddziału 101 „a”. Egzekucją, podobnie jak przy egzekucji ks. Gburka, kierowali Herbert Busch i Richard Hildebrandt. Zamordowano wówczas: ks. Bernarda Szutę kuratusa z Brodnicy Górnej”

J. Walkusz, „W cieniu połamanego krzyża”, przyp. 273: „Ur. 29 X 1900 w Kamienicy, święc. 17 VI 1923”

J. Walkusz, „W cieniu połamanego krzyża”, ADP, Alfabetyczny spis: „Ks. Szuta po wkroczeniu wojsk hitlerowskich do parafii podkreślał stale swoją polskość. Wśród miejscowych Niemców miał wielu wrogów, ponieważ w czasie jego duszpasterzowania w Brodnicy Górnej, kilku Niemców wyznania ewangelickiego przeszło na katolicyzm. Dnia 21 XI 1939 przybyli po niego SS-mani, ale nie zastali go w plebanii; zostawili więc wiadomość, by następnego dnia przyjechał do Kartuz. Ks. Szuta udał się do Kartuz 22 XI 1939. Wtedy aresztowano go i osadzono w więzieniu, por. Jacewicz, s. 112 za MDP, s. 28, gdzie podano datę zamordowania ks. Szuty 23 XI 39. Wątpliwości co do daty budzi relacja podana przez B. Płotkę z Brodnicy Górnej, według której ks. Suta. został aresztowany i zamordowany 29 XI 1939.”

J. Walkusz, „W cieniu połamanego krzyża”, s. 176: „Miejscem pobytu aresztowanych księży pow. kartuskiego było więzienie w Kartuzach. Przeszli przez nie wszyscy duchowni zatrzymani z tego terenu. Najwięcej jednak księży z pow. kartuskiego zginęło w dniu 25 listop.39. Wszyscy niżej wymienieni po trzydniowym areszcie kartuskim zostali zamordowani w lasach kaliskich przez oddział 101 „a”, mianowicie: Bernard Szuta (kuratuz z Górnej Brodnicy)”

Elenchus 1938 kuratus Brodnica Górna (J. Walkusz „Wojenne losy

Elenchusy 1938, p. 66: „rector Górna Brodnica, n. 1900, o. 17.6.1923, ord. 17 VI 1923, First Mass Tczew st Joseph's”

„Pilgrim” 1923 nr 71

UOK 1923 nr 4, p. 15, „ord. 17.6.1923 Fr B. Szuta z Tczewa vic. to Lubawa”

UOK 1924 nr 6 (sierp.), p. 25: „Szuta from Lubawa to Brodnica”

DCh. 1928, p. 129: „Brodnica, vicar Fr B. Szuta b. 29.10.1900 in Kamienica in Kartuzy county, ord. 17.6.1923, made 1923, formerly vicar in Lubawa”

MDCh. 1930 nr 2 (February), p. 98: „bishop called vic. Fr Bernard Szuta from Brodnica to Kartuzy”

MDCh. 1931 nr 10 (Oct.), p. 732: „bishop called Fr B. Szuta from Kartuzy to Górna Brodnica as vicar”

Mross sign. 37

Biography and photo in: J. Walkusz, „The clergy of Chełmno diocese 1918-1939”, p. 179,314

J. Więckowiak, „Catholic church in Tczew”, Pelplin 2001, p. 324-325

A.O.Gd. sign. 16 k. 149: „unsuccessful search ergenbislos.”

A.O.Gd. sign. 22 k. 19: „Ober Brodnitz 20 Aug. 1940, the inhabitants ask bishop for parish priest”

Am 24. Spet.: „1939 ist uns unser Pfarrer von der Behrre genommen worde. Von dieser Zeit ist unsere Gemeinde ohne Seelsorger” (pł. „In 1939 our pastor was taken out of Brodnica. Since then our parish remains without a shepherd”)

Diocesan Conservationist's Records: „Alphabetic record of priests – II World War victims. Biography information”, Lit. S, sign. 6, k. 114: „Fr Bern. Szuta, rector in Górna Brodnica, on Gestapo request went to Kartuzy on 23.XI.1939 and was not heard of since”

Diocesan Conservationist's Records: „Alphabetic record of priests – II World War victims. Biography information”, Lit. S, sign. 6, k.115: „Fr Witold Kalinowski, Brodnica Górna 5.8.47: Fr Bernard Szuta, vicar from Brodnica Górna after German troops arrival in his parish emphasised constantly his Polish nationality. Among local Germans had many enemies for during his ministry in Górna Brodnica few Germans converted from evangelical religion to Catholicism. On 21.11.1939 SS members arrived by car to fetch Fr Szuta. Did not find him home so requested his arrival in Kartuzy next day. He complied and on arrival there was arrested and locked in prison. On the evening of 23.11.1939 together with a group of priests was driven out on a truck towards Skarszewy and nothing was heard of him again. After short time the truck returned empty, without priests, indicating that they must have been murdered. The bodies were not found so far. Fr Witold Kalinowski, adm.”

S. Decowski, „Extermination”, p. 59

J. Walkusz, „In the shade of broken cross”, p. 138: „Most of the priests from Kartuzy county perished in November 1939. They were taken out of Kartuzy prison on 25 XI 1939 by Reserve-Polizei-Bataillon 101a unit to Kaliska forests and 9 priests were murdered there. They were: Bernard Szuta parish priest from Górna Brodnica”

J. Walkusz, „In the shade of broken cross”, przyp.190: „Ar. 21 or 22 Xi 39, jailed in Kartuzy prison, Walkusz, p. 140”

J. Walkusz, „In the shade of broken cross”, p. 36: „According to Curia records of churches and clergy from the end of 1938 (Elenchus) the following priests ministered in particular parishes of Kartuzy county: Brodnica Górna Bernard Szuta, the vicar”

J. Walkusz, „In the shade of broken cross”, p. 138: „Most of the priests from Kartuzy county perished in November 1939. All mentioned, after few days arrest in Kartuzy prison, were murdered in Kaliska forests [by] 101 „a” unit. Execution, as in case of Fr Gburka, was commanded by Herbert Busch and Richard Hildebrandt. Among the murdered were: Fr Bernard Szuta, Brodnica Górna vicar”

J. Walkusz, „In the shade of broken cross”, com. 273: „B. 29 X 1900 in Kamienica, ord. 17 VI 1923”

J. Walkusz, „In the shade of broken cross”, ADP, Alphabetic record: „Fr Szuta after German troops arrival in his parish emphasised constantly his Polish nationality. Among local Germans had many enemies for during his ministry in Górna Brodnica few Germans converted from evangelical religion to Catholicism. On 21 XI 1939 SS members arrived by car to fetch Fr Szuta. Did not find him in his rectory so they left a message requesting his arrival in Kartuzy next day. He complied and arrived in Kartuzy on 22 XI 1939. On arrival was arrested and locked in prison, see. Jacewicz, p. 112 after MDP, p. 28, where Fr Szuta murder day was given as 23 XI 39. The story given by B. Płotka from Brodnica Górna according to which Fr Szuta was arrested and murdered on 29 XI 1939 is doubtful.”

J. Walkusz, „In the shade of broken cross”, p. 176: „The arrested priests from Kartuzy county were held captive in Kartuzy prison. All priests from the county went through it. Most of the priests from Kartuzy county however perished in November 1939. All mentioned after three days arrest in Kartuzy prison were murdered in Kaliska forests by 101 „a” unit, i.e.: Bernard Szuta (Górna Brodnica rector)”

duchowieństwa katolickiego ziemi kartuskiej 1939-1945", Kartuzy 1999, s. 13), s. 15: „w dniu 1 września 1939 w Brodnicy G. kuratus ks. B. Szuta”
Elenchus medio m. Novembri 1923, s. 14: „Lubawa B. Szuta n. 29.10.1900, o.17.6.1923”
Elenchus medio m. Novembri a. 1924, s. 8, Elenchus 1925, s. 8, Elenchus 1926, s. 24, Elenchus 1927, s. 27, Elenchus 1928, s. 30, Elenchus 1929, s. 31: „Brodnica wik. B. Szuta”
Elenchus 15 XII 1930, s. 55: „Kartuzy wik. B. Szuta”
Elenchus 15 XI 1931, s. 54, Elenchus 1932, s. 57, Elenchus 1933, s. 61, Elenchus 1934, s. 65, Elenchus 1935, s. 65, Elenchus 1936, s. 65, Elenchus 1937, s. 66, Elenchus 1938, s. 66: „Górna Brodnica (Kartuzy) kuratus B. Szuta”

Elenchus 1938 „rector of Brodnica Górna” (J. Walkusz „Catholic clergy from Kartuzy county during II World War 1939-1945”, Kartuzy 1999, p. 13), p. 15: „on 1st of September 1939 in Brodnica G. B. Szuta, rector”
Elenchus medio m. Novembri 1923, p. 14: „Lubawa B. Szuta n. 29.10.1900, o.17.6.1923”
Elenchus medio m. Novembri, a. 1924, p. 8, Elenchus 1925, p. 8, Elenchus 1926, p. 24, Elenchus 1927, p. 27, Elenchus 1928, p. 30, Elenchus 1929, p. 31: „Brodnica B. Szuta, vicar”
Elenchus 15 XII 1930, p. 55: „Kartuzy B. Szuta vicar”
Elenchus 15 XI 1931, p. 54, Elenchus 1932, p. 57, Elenchus 1933, p. 61, Elenchus 1934, p. 65, Elenchus 1935, p. 65, Elenchus 1936, p. 65, Elenchus 1937, p. 66, Elenchus 1938, p. 66: „Górna Brodnica (Kartuzy) B. Szuta rector”

Dokumentacja zdjęciowa / Photo documentation

dzięki uprzejmości p. Stanisława Kruszyńskiego
(źródło: zbiory p. Henryka Szczęsnego Schutta)

thanks to Mr. Stanisław Kruszyński kindness
(source: Henry Szczęsny Schutta collection)

ks. Bernard Szuta

Fr Bernard Szuta

ks. Bernard Szuta

Fr Bernard Szuta

ks. Bernard Szuta

Fr Bernard Szuta

Rodzice ks. Bernarda:

Jan Antoni Schutta (1844, Kamienica Królewska – 1915, Kamienica Królewska) i
Wincentyna Schutta-Gańska (von Gensk) (1852, Pałubice – 1921, Kamienica Królewska)

Fr Bernard's parents:

John Anthony Schutta (1844, Kamienica Królewska – 1915, Kamienica Królewska) i
Vincentina Schutta-Gańska (von Gensk) (1852, Pałubice – 1921, Kamienica Królewska)

od lewej: Rosalia Schutta (ur. 1886), siostra ks. Bernarda, późniejsza jego gospodyni, jako proboszcza w Brodnicy Górnej; Jakub Schutta (1896-1940), brat; NN; ks. Bernard Schutta (jako gimnazjalista w Wejherowie)

from the left: Rosalie Schutta (b. 1886), Fr Bernard's sister, later his, as Brodnica Górna rector, matron hostess; James Schutta (1896-1940), brother; NN; Fr Bernard Schutta (as student of gymnasium in Wejherowo)

od lewej: Klara Galuba-Schutta (ur. 1898), siostra, żona celnika w Gdyni;
Anna Kuchta-Schutta (ur. 1888), siostra, żona ślusarza w stoczni
w Gdańsku, s. Gottharda Anastasia Schutta (1882-1940), elżbietanka;
ks. Bernard Schutta, Rosalia Schutta (ur. 1886), siostra

from the left: Clara Galuba-Schutta (b. 1898), sister, custom's officer wife
in Gdynia; Anna Kuchta-Schutta (b. 1888), sister, locksmith in Gdańsk
shipyard's, Sr Gottharda Anastasia Schutta (1882-1940), Elizabethan nun;
Fr Bernard Schutta, Rosalia Schutta (b. 1886), sister

od lewej: Klara Galuba-Schutta (ur. 1898), siostra; ks. Bernard Schutta;
Anna Kuchta-Schutta (ur. 1888), siostra; s. Gottharda Anastasia Schut-
ta (1882-1940); Rosalia Schutta (ur. 1886), siostra; Konstanty Schutta (1880-1944),
stryj

from the left: Clara Galuba-Schutta (b. 1898), sister; Fr Bernard Schutta;
Anne Kuchta-Schutta (b. 1888), sister; Sr Gottharda Anastasia Schutta (1882-
1940); Rosalie Schutta (b. 1886), sister; Constantine Schutta (1880-1944), uncle

od lewej: Anna Kuchta-Schutta (ur. 1888), siostra; ks. Bernard Schutta; s. Gottharda Anastasia Schutta (1882-1940); Konstanty Schutta (1880-1944), stryj; Rosalia Schutta (ur. 1886), siostra

from the left: Anne Kuchta-Schutta (b. 1888), sister; Fr Bernard Schutta; Sr Gottharda Anastasia Schutta (1882-1940); Constantine Schutta (1880-1944), uncle; Rosalie Schutta (b. 1886), sister

od lewej: ks. Bernard Schutta; NN, Klara Galuba-Schutta, siostra; Rosalia Schutta, siostra; Anna Kuchta-Schutta, siostra; s. Gottharda Anastasia Schutta, siostra; Jakub Schutta, brat, Konstanty Schutta; stryj

from the left: Fr Bernard Schutta; NN, Klara Galuba-Schutta, sister; Rosalia Schutta, sister; Anna Kuchta-Schutta, sister; Sr Gottharda Anastasia Schutta, sister; Jakub Schutta, brother, Konstanty Schutta; uncle

od lewej: ks. Bernard Schutta; Jakub Schutta (1896-1940), brat; Konstanty Schutta (1880-1944), stryj; NN (dentysta z Pieszyc / Peterswaldu)

from the left: Fr Bernard Schutta; James Schutta (1896-1940), brother; Constantine Schutta (1880-1944), uncle; NN (dentist from Pieszyc / Peterswald)

Życiorys s. Gotthardy Szuta / Sr Gottharda Szuta biography

Życiorys / Biography

Opracowanie: S. Teodozja Zipzer, elżbietanka z Katowic
teozet@wp.pl,
<http://elzbietanki-katowice.pl/>

(dzięki uprzejmości p. Stanisława Kruszyńskiego)

Siostra Gottharda (Anastazja) Schutta, pochodziła z Pomorza.

Urodziła się 16 września 1882 r. w Kamienicy Królewskiej (niem. *Kaminitza*), powiat Kartuzy. Rodzice utrzymywali się z gospodarstwa. Ojciec Jan zajmował się gospodarką, a matka Wincentyna z domu Genski troszczyła się o wychowywanie swoich dzieci i prowadziła gospodarstwo domowe.

Nie mamy Siostry życiorysu i dlatego nie znamy faktów z lat dziecięcych, ale na pewno skończyła szkołę podstawową i pomagała rodzicom przy gospodarce. Nie wiadomo, ile miała rodzeństwa; na pewno brata księdza, który według biogramu opracowanego przez ks. Anastazego Nadolnego z Pelplina, najpierw został aresztowany przez Niemców, a następnie zamordowany dnia 25 listopada 1939 r.¹

Młoda Anastazja wstąpiła do klasztoru w Nysie, 15 listopada 1900 r. mając 18 lat [...] Rok później w uroczystość obłóczyn, została ubrana w strój zakonny 16 listopada 1901 r. i otrzymała nowe imię Gottharda.

Po odbyciu rocznego nowicjatu w Nysie i dalszej edukacji jako przygotowanie do zawodu, złożyła pierwsze śluby zakonne 8 czerwca 1904 r.² W tym czasie została posłana do szkoły pielęgniarskiej we Wrocławiu, która była prowadzona przez siostry elżbietanki przy tutejszym Domu Generalnym. Po jej pomyślnym ukończeniu otrzymała dyplom pielęgniarski i wróciła do domu prowincjalnego w Nysie. Ostatnie tzw. śluby wieczyste Siostra Gottharda złożyła w Domu Generalnym we Wrocławiu dnia 30 czerwca 1913 r.³

W czasie I wojny światowej w latach 1914-1918, Siostra Gottharda została posłana do domu zakonnego w Bobrku koło Bytomia na Górnym Śląsku. Jako wykwalifikowana pielęgniarka opiekowała się rannymi żołnierzami. Po zakończeniu wojny w 1918 r., przez 3 lata zajmowała się chorymi po domach w Bobrku i okolicznych miejscowościach. Była bardzo oddaną pielęgniarką z powołania i nie szczędziła sił, by pomagać chorym, za co była ceniona i lubiana.⁴

Author: Sr Teodosia Zipzer, st Elisabeth sister from Katowice
teozet@wp.pl,
<http://elzbietanki-katowice.pl/>

(thanks to Mr. Stanisław Kruszyński kindness)

Sister Gottharda (Anastasia) Schutta was born in Pomerania region.

She was born on 16th of September 1882 in Kamienica Królewska (germ. *Kaminitza*) in Kartuzy county. Her parents were farmers. John, the father, was taking care of the farm while mother, Vincentina nee Genski, took care of education of their children and run the family house.

We do not have Sister's biography thus we do not know much about her childhood, but she completed primary education and helped her parents at the farm. It is not know how many siblnbs she had: but it is certain she a brother who became a priest and according to biography created by Fr Anastasius Nadolny from Pelplin was arrested by the Germans and next murdered on 25th of November 1939⁸.

Young Anastasia joined Nysa monastery on 15th November 1900 when she was 18 [...] Year later on 16th of November 1901 she was frocked and got her Congregation's name: Gottharda.

After a year long novitiate and further professional education she made her first vows on 8th of June 1904⁹. During that time she was sent to the nursing school in Wrocław, run by st Elisabeth nuns at the Congregation's motherhouse. After successful completion of this education she was awarded with nursing diploma and returned to provincial house in Nysa. Her last vows – perpetual vows – she made on 30th of June 1913 at the Motherhouse in Wrocław¹⁰.

During I World War of 1914-1918 Sr Gottharda was sent to Congregation's house in Bobrek n. Bytom in the Upper Silesia. She served as qualified nurse, tending to wounded soldiers. After the end of hostilities in 1918 for 3 years she tended to the sick in private houses in Bobrek and surrounding villages. She was a very dedicated nurse and directed all her efforts at helping the sick for which she was highly regarded and liked¹¹.

On 22nd of November 1921 Sr Gottharda was sent to provincial house in Katowice where she started

¹ Archiwum Sióstr Elżbietanek w Katowicach (ASEKat), kartoteka S. Gotthardy Schutta

² Archiwum Sióstr Elżbietanek w Nysie, „Księga główna sióstr prowincji nyskiej”

³ Archiwum Sióstr Elżbietanek we Wrocławiu (ASEWr), „Księga sióstr zmarłych Zgromadzenia z okresu 1939-1945”

⁴ Z. Lec Z, „Zgromadzenie ss. Św. Elżbiety na Śląsku”, Wrocław 1989, s. 44; por. J. Schweter, „Geschichte der Kongregation der Grauen Schwestern”, Breslau 1937, bd. 2, s.208

⁸ st Elisabeth Sisters in Katowice archives (ASEKat), Sr Gottharda Schutta records

Od 22 listopada 1921 r. Siostra Gottharda została skierowana do domu prowincjalnego w Katowicach, gdzie rozpoczęła pracę w tutejszej Lecznicy św. Elżbiety, przy Friedrichstr. 52 (obecnie Warszawskiej) jako pielęgniarka dyplomowana. Pracowała z gorliwością i wielkim poświęceniem. W tym czasie siostry pielęgniarki mieszkaly i pracowały w lecznicy. Reszta sióstr mieszkała w pobliskim klasztorze, który postanowiono powiększyć, aby dać więcej miejsca chorym w szpitalu. W 1938 r. ukończono rozbudowę domu prowincjalnego⁵.

Tymczasem wybuch II wojny światowej we wrześniu 1939 r. zmienił zupełnie stan posiadania sióstr. Po wkroczeniu wojsk niemieckich do Katowic, szpital został natychmiast przejęty przez władze okupacyjne dla celów wojskowych. Dlatego napełnił się natychmiast rannymi żołnierzami i osobami cywilnymi, a siostry zostały zatrudnione jako pielęgniarki. Siostronie odebrano klasztor, więc mogły mieszkać i pracować na miejscu. W tym czasie w domu prowincjalnym przebywało ok. 90-110 sióstr i młodszych i starszych, które najczęściej były pielęgniarkami dyplomowanymi albo przyuczonymi. Część sióstr pielęgniarek została wysłana przez władze okupacyjne do szpitali wojskowych rozsianych na frontach przygranicznych. Większość tych sióstr wróciła do domu prowincjalnego dopiero po wojnie w 1945 r.⁶

Wojenne trudne warunki życiowe były przyczyną różnych schorzeń sióstr i braku sił do codziennej, wyczerpującej pracy z chorymi. Wiele sióstr umierało z wycieńczenia, a także braku żywności oraz lekarstw. Siostra Gottharda, mimo swoich lat, z wielkim oddaniem i ofiarnie służyła nadal chorym w szpitalu. W końcu nie wytrzymała trudów okresu wojennego i nagle ciężko zachorowała. Została poddana natychmiastowej operacji i zaledwie po dwóch dniach pobytu w tutejszym szpitalu, zmarła 2 czerwca 1940 r.⁷ Formalnie w akcie zgonu jako powód śmierci podano: przepuklina pachwowa i zapalenie otrzewnej. Została prawdopodobnie pochowana na tutejszym cmentarzu przy ul. Francuskiej. Trudno wskazać miejsce jej pochówku, ponieważ groby były już kilka razy przekopywane, a napis się nie zachował.

to work at local st Elisabeth hospital at 52 Friedrichstr. (now Warszawska str.) as qualified nurse. She served with great dedication and eagerness. The sisters lived then and worked in the hospital itself. The rest of the nuns lived in a nearby monastery. It was then decided to expand it to provide more space for the sick at the hospital. The expansion of the provincial house was completed in 1938¹².

The outbreak of the II World War in September of 1939 changed everything. After Germans troops entered Katowice the hospital was taken over the occupier for military purposes. It was filled with wounded soldiers and civilian victims, and sisters were employed as nurses. They were left with their monastery though, so they were able to live and work locally. There were c. 90-110 nuns, both young and older ones, that were already qualified nurses or after relevant courses. Some of them were sent by German occupiers to various military hospitals spread along the front line. Most of them returned to the provincial house as late as in 1945¹³.

Difficult life conditions during the war caused many diseases and illnesses among nuns, impeding their ability to help the sick and wounded. Many sisters died from exhaustion, lack of proper food and medicines.

Sr Gottharda, despite her years served with great dedication and generosity the sick and wounded in the hospital. Finally she succumbed not being able to cope with difficulties of war years and suddenly got sick. She underwent surgery but two days later on 2nd of June 1940 perished¹⁴.

Formally inguinal hernia and peritonitis were quoted as causes of death.

She was prob. buried at a local cemetery at Francuska str. The exact spot is difficult now to establish for the same graves were used few times since then and the grave plaque has not survived.

⁹ st Elisabeth Sisters in Nysa archives, „Principal book of Nysa province sisters”

¹⁰ st Elisabeth Sisters in Wrocław archives (ASEWr), „Book of the Congregation's sisters that passed in 1939-1945”

¹¹ Z. Lec Z, „Congregation of st Elisabeth sisters in Silesia”, Wrocław 1989, p. 44; por. J. Schweter, „Geschichte der Kongregation der Grauen Schwestern”, Breslau 1937, Bd. 2, p. 208

⁵ ASEKat, kartoteka S. Gotthardy Schutta; por. „Kronika domu prowincjalnego w Katowicach 1970-1948”, s. 69-70

⁶ dz.cyt. s. 75-77

⁷ ASEK, akt zgonu z dnia 2 czerwca 1940 r wydany przez Szpital św. Elżbiety w Katowicach, który podpisał dr Roczen, por. W „Kronice domu prowincjalnego z lat 1870-1948” znajduje się następujący wpis: „Dnia 2 czerwca 1940 r. zmarła Siostra Gottharda podczas operacji. Choroba trwała tylko 2 dni. Cicho zesła z tego świata, bo Bóg litościwy był dla niej, wynagradzając jej troskliwość o dusze zapominające o Bogu”, s. 78; por. ASEWr, „Lista zmarłych sióstr w okresie wojennym 1939-1945”

¹² ASEKat, Sr Gottharda Schutta records; por. „Provincial house in Katowice records 1870-1948”, p. 69-70

¹³ op cit. p. 75-77

¹⁴ ASEK, Death certificate of 2nd of June 1940 issued by st Elisabeth hospital in Katowice, signed by dr Roczen, por. in „Provincial house in Katowice records 1870-1948” there is a following note: „On 2nd of June 1940 Sr Gottharda died during surgery. The illness lasted only 2 days. She quietly passed away from this world for the God was merciful for her rewarding her solicitude about souls that forget about the Lord”, p. 78; por. ASEWr, „Register of sisters that perished during war of 1939-1945”

Rodzine wspomnienie / Family recollection

Autor: p. Stanisław Kruszyński

Opatrzność sprawiła, że w czasie II wojny światowej s. Gottharda pracowała podobnie jak w czasie I wojny światowej jako pielęgniarka w szpitalu sióstr elżbietanek w Katowicach, przekształconym przez okupanta na centralny lazaret wojskowy w mieście.

Według przekazu rodziny jako wyraz uznania za poświęcenie okazane rannym żołnierzom niemieckim władze wojskowe urządziły jej pogrzeb z ceremoniałem wojskowym, okrywając trumnę nazistowską flagą.

Władze wojskowe w Katowicach nie wiedziały zapewne o tym, że kilka miesięcy wcześniej władze bezpieczeństwa w Gdańsku zamordowały dwóch braci s. Gotthardy: ks. Bernarda Szutę oraz uwięzionego w obozie koncentracyjnym Stutthof Jakuba Szutę, starszego asesora PKP w Wolnym Mieście Gdańsku.

Jakub Szuta aresztowany został już 2 września 1939 r. Początkowo przetrzymywany był w budynkach *Victoriaschule*, osławionym miejscu maltretowania zatrzymanych przez Niemców Polaków, a następnie w obozie przejściowym *Neufahrwasser* w Gdańsku Nowym Porcie. Stamtąd w grudniu 1939 r. przetransportowany został do obozu koncentracyjnego *Stutthof*. Zginął 18 stycznia 1940 r. w czasie transportu z powrotem do obozu przejściowego *Neufahrwasser*. Pochowano go w grobie nr 49 na cmentarzu na gdańskiej Zaspie. W 1959 r., na prośbę żony, został przeniesiony na cmentarz w Sopocie.

Author: Mr. Stanisław Kruszyński

The Providence made Sr Gottharda serve during II World War, as well as during the I World War as a nurse in st Elisabeth sisters' hospital in Katowice turned by the occupying German forces into central military hospital in the city.

According to family recollections as a token of recognition for her sacrifices and solicitude tended to the German soldiers the military authorities organized the funeral celebrations with military pomp, covering her coffin with Nazi flag.

The Germans in Katowice apparently were not aware that few months earlier German authorities in Gdańsk murdered to brothers of Sr Gottharda: Fr Bernard Szuta and James Szuta, senior assessor of Polish State Trains in Gdańsk Free City, jailed in Stutthof concentration camp.

James Szuta was arrested on 2nd of September 1939. Initially was held in infamous *Victoriaschule* buildings, where hundreds of Poles were beaten up and tortured after arrests, and next in *Neufahrwasser* transit camp in Gdańsk Nowym Port. From there in December 1939 was transported to *Stutthof* concentration camp. Perished on 18th of January 1940 during transport back to *Neufahrwasser* transit camp. Buried in grave nr 49 on Gdańsk Zaspia cemetery. In 1959 on wife's request his remains were moved to cemetery in Sopot.

Ilustracje / Photos

Anastasia Schutta (1882-1940), s. Gottharda, elźbietanka,
siostra ks. Bernarda, Katowice
(źródło: zbiory p. Henryka Szczęsnego Schutta)

Anastasia Schutta (1882-1940), Sr Gottharda, st Elisabeth sister,
Fr Bernard's sister, Katowice
(source: Henry Szczęsny Schutta collection)

Codes-Anzeige
an der
St. Elisabeth-Krankenhaus der Frauen Schwefern
in
Kattowitz S.-L.

Das mit Namen: Anastasia Schutta
 Stadt der Geburt: Grünauwester - Krankenflegerin
 Wohnort: Kattowitz Kath. Friedrichsstrasse 10.
 Geburtsdatum: 14. 9. 1882. Wohnort: Kat.
 Religion: Röm. Kathol.
 Heirat des Ehem. Long. Marietta Kattowitz - Gemüthsheilanstalt
Kattowitz
 Tag der Heirat des Ehem.: 2. 6. 1905. Vorm.: 12. 30 Uhr.
 Brautvater und Schw. vater resp. Schwester des Ehem.: Johann Schutta, Hausarzt
gest. in Kattowitz Sr. Karthaus S.Fr.
 Das mit Schwiegermutter, Wohn resp. Schwester des Ehem.: Theresia geb. Senack
gest. 1905.

Das mit Schwägerin: In Ehesstand: _____
 In Ehesstand: _____
 In Ehesstand resp. Ehesstand: Heirath
Heirath
 Zeit der Heirath: _____
 Zeit der Heirath des Ehem.: _____
 Heirathsort: _____
Kattowitz, den 2. 6. Juni 1940.

Die Krankenhaus-Verwaltung.

J. P. P.

Anastasia Schutta (1882-1940), s. Gottharda, elźbietanka,
siostra ks. Bernarda, Katowice
(źródło: Teodozja Zipzer, elźbietanka z Katowic)

Anastasia Schutta (1882-1940), Sr Gottharda, st Elisabeth sister,
Fr Bernard's sister, Katowice
(source: Teodosia Zipzer, St Elisabeth sister from Katowice)

Jakub Schutta (1896-1940), starszy asesor PKP, Wolne Miasto Gdańsk,
brat ks. Bernarda
(źródło: zbiory p. Henryka Szczęsnego Schutta)

James Schutta (1896-1940), senior asesor, Polish State Trains, Free City Gdańsk,
Fr Bernard's brother
(source: Henry Szczęsny Schutta collection)

